



สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เลขรับ 18236
วันที่ 31 พ.ค. 2565
เวลา 14:15 น.

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๒๒๐๕

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

กลุ่มอำนวยการ กองกลาง
เลขรับ 1823
วันที่ ๓๑ พ.ค. ๒๕๖๕
เวลา 16:50 น.

เรื่อง แจ้งผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
เรียน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕
๒. รายละเอียดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตราที่เกี่ยวข้อง

ด้วยมีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิ
มนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่า มีกลุ่มบุคคลสนทนากันผ่านสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse
Application) โดยใช้คำพูดที่มีลักษณะเป็นการจงใจดูหมิ่น เหยียดหยาม และด้อยค่าบุคคลที่มีถิ่นกำเนิดใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หรือ คนอีสาน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเรียนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว เห็นว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงให้เสนอแนะ
มาตรการในการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ
มนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และ
มาตรา ๔๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ ผลเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบด้วย
จะขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

เรียน ทง.ช่วยอำนวยการ ทง.สารบรรณ
 ทส.รับเรื่องร้องทุกข์
 เพื่อทราบ เพื่อดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสารี เจียรวารี)
ผอ.

(นายชินนทร์ เกตุปราชญ์)
รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๕๕ (นายณัฐนาท คุ่มไพบูลย์)
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน



คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๑/๒๕๖๕

เรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กรณีกล่าวอ้างว่า กลุ่มบุคคลในสื่อสังคมออนไลน์กระทำการ
ในลักษณะดูถูกและเหยียดหยามคนอีสาน

ผู้ร้อง นายนฤทธิ ทองโคกสี

ผู้ถูกร้อง กลุ่มบุคคลในสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse Application)

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า ตามที่สื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวว่ามีกลุ่มบุคคลสนทนากันผ่านสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse Application) โดยใช้คำพูดที่มีลักษณะเป็นการจงใจดูหมิ่น เหยียดหยาม และด้อยค่าบุคคลที่มีถิ่นกำเนิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยหรือ คนอีสาน ผู้ร้องเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทสำคัญในการเป็นแกนหลักที่สร้างพื้นฐานความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นในสังคม จึงขอให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการ

/ ตรวจสอบ ...

ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ รายละเอียดของเหตุการณ์

เมื่อช่วงกลางคืนของวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ มีการตั้งกลุ่มสนทนาในแอปพลิเคชันคลับเฮาส์ และมีการพูดคุยในเชิงเหยียดหยามบุคคลในหลากหลายประเด็น โดยเฉพาะคนอีสาน ทั้งนี้ ยังมีบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น นักร้อง นักแสดง ถูกกล่าวถึงและวิพากษ์วิจารณ์ด้วย หลังจากนั้นในสังคมออนไลน์มีการนำประเด็นดังกล่าวไปนำเสนอและแสดงความคิดเห็น ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของผู้ถูกร้อง^๑ และคาดว่ากลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนาดังกล่าวส่วนใหญ่อาจเป็นเด็กและเยาวชน^๒

นอกจากกระแสของสังคมแล้ว ยังมีกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มไปแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อขอให้ดำเนินการกับผู้ถูกร้อง เช่น ตัวแทนกลุ่มคนขอนแก่นได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดขอนแก่นร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เป็นต้น ขณะที่นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้กล่าวถึงกรณีนี้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้ประชาชนทั้งประเทศมีความไม่สบายใจอย่างมาก ตนในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กำลังติดตามตรวจสอบเรื่องที่เกิดขึ้น หากพบว่าเป็นการให้ข้อความอันเป็นเท็จ บิดเบือนใส่ร้าย และสร้างความเสียหายให้กับพี่น้องประชาชนก็จะมีตามกฎหมายและจะดำเนินคดีให้ถึงที่สุด^๓

๓.๒ ข้อเท็จจริงและความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อเท็จจริงและให้ความเห็น เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ สรุปได้ว่า

๓.๒.๑ ผู้แทนจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้ข้อเท็จจริงและความเห็นโดยสรุปว่า กรณีการกลั่นแกล้งผ่านโลกออนไลน์ (Cyberbullying) และการสร้างความเกลียดชังระหว่างกลุ่มคนในสังคม (Hate Speech) ในสื่อสังคมออนไลน์ เกิดขึ้นมาโดยตลอด แต่จะปรับเปลี่ยนไป

/ตามแพลตฟอร์ม...

^๑ จาก “สรุปดราม่า clubhouse toxic” สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/clubhousetoxic> สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕

^๒ จาก “กรมสุขภาพจิตแนะสอนลูกเรียนรู้ความแตกต่าง-ไม่เหยียด กรณี #คลับเฮาส์toxic” สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2021/11/95824> สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕

^๓ จาก “ดีอีเอส เล็งเอาผิด พ.ร.บ.คอมฯ กลุ่ม เหยียดคนอีสานในคลับเฮาส์” สืบค้นจาก <https://www.tnnthailand.com/news/social/95944/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕

ตามแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในกรณีของแอปพลิเคชันคลับเฮสนั้น ผู้ใช้สามารถตั้งคีย์บอร์ดของตัวเองขึ้นได้ โดยในการใช้งานจะไม่สามารถบันทึกการสนทนาได้ การจะควบคุมจึงกระทำได้ค่อนข้างยาก และบางกรณีเชื่อมโยงกับการกระทำผิดซึ่งเกิดขึ้นในต่างประเทศ สิ่งที่สามารถทำได้คือ ขอความร่วมมือจากผู้ที่ไม่ให้ดำเนินการในลักษณะดังกล่าว

๓.๒.๒ ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ข้อเท็จจริงและความเห็นโดยสรุปว่า เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ มีผู้นำเอกสารถอดคำพูดจากแอปพลิเคชันคลับเฮสพร้อมภาพถ่ายสมาชิกในกลุ่มไปแจ้งความที่สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งเรื่องดังกล่าวไปตรวจสอบ แต่ได้รับแจ้งว่าเป็นแพลตฟอร์มที่ไม่สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ พยานหลักฐานที่มีจึงยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดีกับผู้ใดได้ ประกอบกับระยะเวลาผ่านมาค่อนข้างนานแล้ว รวมถึงการนำเสนอข่าวดังกล่าวอาจทำให้ผู้กระทำความผิดรู้ตัวและทำลายพยานหลักฐาน การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดจึงกระทำได้ยาก ทั้งนี้ หากจะดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอาจต้องดำเนินการในข้อหาหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา แต่เนื่องจากกรณีนี้ไม่มีผู้เสียหายโดยตรง จึงไม่สามารถดำเนินคดีได้ การแก้ไขปัญหาควรเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ โดยที่ผ่านมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำโครงการ RTP Cyber Village ขึ้น มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ปัญหาและป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ยาเสพติด หรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ ที่อาจสร้างความขัดแย้งขึ้นในชุมชนได้

๓.๒.๓ ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้ข้อเท็จจริงและความเห็นโดยสรุปว่า แม้จะมีเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง (Bully) เช่น การล้อเลียนทางการพูด การกลั่นแกล้งทางสังคม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เกิดขึ้นตลอดมา แต่กลับยังไม่พบการร้องเรียนเรื่องลักษณะนี้ในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับมูลนิธิรักไทย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการทำสื่อในประเด็นนี้ และพยายามปลูกจิตสำนึกให้เด็กมีคุณธรรม รวมถึงมีโครงการส่งเสริมการใช้เครือข่ายออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ความรู้ ทักษะ และการใช้สื่ออย่างปลอดภัย นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาครูให้รู้เท่าทันสื่อ และเห็นว่าควรดำเนินการในลักษณะป้องกันหรือยับยั้งดีกว่าการแก้ไข เช่น การให้ความรู้ในการใช้งานสื่อดิจิทัล การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการใช้สื่อและการสื่อสารยุคดิจิทัล การสร้างสื่อที่ดี และการฟื้นฟูเยียวยา เป็นต้น กล่าวคือ ต้องมีการป้องกัน ยับยั้ง และเยียวยา

๓.๒.๔ ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ข้อเท็จจริงและความเห็นโดยสรุปว่า ถึงแม้แอปพลิเคชันคลับเฮสจะไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กสทช. แต่ในส่วนของบทบาท กสทช. ซึ่งได้ดำเนินการแล้วคือ การจัดทำอินโฟกราฟฟิค (Infographic) เพื่อให้เกิดการใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม และมีการพัฒนาแอปพลิเคชันเน็ตแคร์ (NetCare) เพื่อดูแลการใช้งานอินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน

ทั้งนี้ แอปพลิเคชันดังกล่าวจะมีฟังก์ชันกำหนดระยะเวลาการใช้งาน โดยสามารถตั้งจำนวนชั่วโมงที่ต้องการให้เด็กใช้งานได้ในแต่ละวัน ปิดกั้นเว็บไซต์ที่ไม่ต้องการให้เด็กเข้าถึง รวมถึงการพักการใช้งานบางแอปพลิเคชัน เพื่อป้องกันภาวะเด็กติดจอ อันส่งผลกระทบต่อทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา นอกจากนี้ กสทช. ยังมีการจัดทำคลิปสั้น จำนวน ๑๕ เรื่อง เพื่อให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีด้วย

มีข้อสังเกตว่า การควบคุมการกระทำที่ไม่เหมาะสมทางออนไลน์นั้น อาจดำเนินการในลักษณะเดียวกับเฟซบุ๊ก โดยการรายงานการกระทำที่ไม่เหมาะสม (Report) ซึ่งการดำเนินการโดยประชาชนผู้ใช้งานอาจได้รับการตอบสนองมากกว่าการใช้ช่องทางการบังคับจากหน่วยงานภาครัฐ

๓.๒.๕ ผู้แทนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ให้ข้อเท็จจริงและความเห็นโดยสรุปว่า ขณะนี้กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้ดำเนินโครงการแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว โดยจัดทำสารคดี หรือค้นหายูทูบเบอร์ (Youtuber) เพื่อจัดทำเนื้อหาเรื่องการเคารพความเท่าเทียมกัน รวมถึงพิจารณาประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ ประมาณ ๕ - ๗ ประเด็นต่อปี ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหามาระยะยาวไม่ควรเน้นการดำเนินการในเชิงบังคับมากเกินไป แต่ควรใช้พลังการขับเคลื่อนทางสังคม อันเป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด การทำให้ผู้คนมีส่วนร่วม หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยไม่ได้ใช้อำนาจบังคับขู่เข็ญ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยการเลียนแบบเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือใช้กลุ่มคนที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย (Influencer) เป็นต้น

๓.๓ ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑ นางศรिता ตันทะอธิพานิช กรรมการผู้จัดการมูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย และอนุกรรมการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ให้ความเห็นสรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการยังขาดแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เด็กใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ โดยเห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ควรเพิกเฉยหรือปิดข่าวเพราะต้องการรักษาชื่อเสียง ซึ่งวิธีการจัดการปัญหามีความหลากหลายแล้วแต่กรณี เช่น การดำเนินคดีตามกฎหมาย การบำบัดและเยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนค่านิยมของสังคม การให้ผู้กระทำ ผู้ถูกรกระทำ และผู้เห็นเหตุการณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

การแก้ไขในอนาคต ควรสร้างความตระหนักรู้เพื่อให้เด็กรู้เท่าทันสื่อ และสร้างค่านิยมในสังคมว่าการล้อเลียนไม่ใช่เรื่องสนุก การรณรงค์เพื่อแก้ไขระดับความคิด และผลักดันกฎหมายเพื่อดูแลเด็กในโลกออนไลน์ โดยการคุ้มครองเด็กในกรณีเรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การล่อลวงเด็กเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ หรือการทำให้ผู้เยาว์เชื่อถือและไว้วางใจเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศในอนาคต เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องรณรงค์ปรับเปลี่ยนการใช้วิถีชีวิตแบบพลเมืองดิจิทัล โดยใช้

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient: DQ) เป็นเป้าหมายตัวชี้วัด ซึ่งหมายถึงความสามารถทางสังคม อารมณ์ และการรับรู้ ที่จะทำให้สามารถเผชิญกับความท้าทายบนเส้นทางของชีวิตในยุคดิจิทัล และสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตดิจิทัลได้

๓.๓.๒ ศาสตราจารย์พิรงรอง รามสูต อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความเห็นสรุปได้ว่า การใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชังในลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม เช่น เชื้อชาติ สีผิว อุดมการณ์ทางการเมือง ประวัติศาสตร์ จะเกิดผลลบต่อผู้อื่น และอาจมีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา แม้สังคมไทยอาจไม่มีปัญหาเรื่องเชื้อชาติ แต่อาจมีปัญหาด้านความคิดเห็นทางการเมือง อย่างไรก็ตาม การกำกับหรือควบคุมมากเกินไปจะส่งผลให้เกิดความตึงเครียดในสังคม ดังนั้น แนวทางแก้ไขและบรรเทาผลกระทบในระดับสากลจะเน้นการบังคับใช้กฎหมาย การสร้างความตระหนักรู้ การศึกษา การตรวจสอบการทำงานของสื่อสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ สามารถนำกระบวนการกำกับดูแลตนเอง การส่งเสริมความโปร่งใสจากตัวกลางออนไลน์ (Enhance transparency of online intermediaries) การสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมให้สื่อ และการสร้างความแข็งแกร่งให้สื่อมีคุณภาพ (Strengthening quality journalism) มาใช้ได้

๓.๓.๓ นายระวี ตะวันธรงค์ นายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ปัญหา Hate speech อาจปรากฏให้เห็นในรูปการแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ แนวทางการแก้ไข คือ การให้ความรู้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมที่จะไม่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยอาจจำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อคนรุ่นก่อนเป็นลำดับแรก เนื่องจากคนรุ่นใหม่สามารถปลูกฝังสร้างความเข้าใจได้ง่ายและปรับตัวได้เร็วกว่า

๓.๓.๔ นางอรอุมา ฤกษ์พัฒนาพิพัฒน์ ผู้อำนวยการอาวุโสสายงานสื่อสารองค์กร และการพัฒนาที่ยั่งยืน บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ ดีแทค ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ครอบครัว สถาบันการศึกษา และสังคม ต้องร่วมกันสร้างวัฒนธรรมการเคารพความหลากหลาย โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และ กสทช. ควรร่วมรณรงค์ให้ความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องความหลากหลายซึ่งถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรมีหลักสูตรนี้ในโรงเรียน โดยภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันส่งเสริมการเคารพในสิทธิมนุษยชนเพื่อความเป็นเอกภาพ

๓.๓.๕ นางสาวชุตติกาญจน์ สุขมงคลไชย Project Associate Centre for Humanitarian Dialogue (HD) ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ปัจจุบันผู้ใช้งานออนไลน์โดยเฉพาะสื่อมวลชนมีส่วนสำคัญในการสร้างประเด็นความขัดแย้ง ดังนั้น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แต่ไม่ปิดกั้น

เสรีภาพในการแสดงออก โดยผู้ใช้งานยังสามารถแสดงความเห็นตามอุดมการณ์ ความเชื่อของตนเองได้ แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนการแก้ไขปัญหานั้น ควรกำหนดขอบเขตของประเด็นที่จะรณรงค์ หรือให้ความรู้กับสังคมให้ชัดเจนและไม่กว้างเกินไป

๓.๓.๖ นายไพบุลย์ อมรภิญโญเกียรติ นักวิชาการด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ และคณะกรรมการไซเบอร์แห่งชาติ ให้ความเห็นสรุปได้ว่า การใช้กฎหมายปัจจุบันมีลักษณะมุ่งเน้น เพื่อการป้องกันและปราบปราม เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือได้ทั้งหมด เนื่องจากบางกรณีแม้เกิดการกระทำความผิด แต่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้ เพราะไม่มีการยืนยันตัวตนก่อนเข้าใช้งานเครือข่าย ตลอดจนอาจมีการปกปิดตัวตน จึงควรพัฒนาการควบคุมเนื้อหาโดยแพลตฟอร์ม เช่น กรณี Facebook มีกลไกในการรายงาน (Report) เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอจึงอาจตอบสนองได้ช้าและไม่ทั่วถึง

นอกจากนี้ ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และเชื่อมโยงข้อมูลจากแพลตฟอร์ม ทั้งนี้ ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรแก้ไขให้ครอบคลุมไปถึง Cyberbullying และ Hate Speech และเพิ่มเติม บทบัญญัติเกี่ยวกับการเยียวยาผู้เสียหายด้วย ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะเป็น กฎหมายสำคัญที่จะแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลของเด็ก ข้อมูลทางเพศ ที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive data)

๓.๓.๗ นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ อธิบดีกรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้ความเห็นสรุปได้ว่า จากการใช้เครื่องมือตรวจจับ ข้อมูล (Social eyes) ในสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการใช้ข้อความเสียดสีและล้อเลียนจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นข้อความประเภทใด อันอาจนำไปสู่ การสร้างความเกลียดชัง

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือควรมีหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือเป็นตัวกลาง ในการขับเคลื่อนประสานงานและเจรจากับเจ้าของแพลตฟอร์มเพื่อช่วยกำกับดูแล ในระยะยาว ควรสร้างความรับรู้ ความเข้มแข็งให้พลเมืองสามารถแยกแยะและสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง จึงควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และกลไกในการควบคุม โดยพิจารณาหาจุดสมดุลระหว่างการคุ้มครอง ความปลอดภัย และการคุ้มครองสิทธิ โดยนำแนวความคิดด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นตัวกำหนด

๓.๓.๘ นายณัฐรัชต์ สาเมาะ นักวิจัยด้าน Cyberbullying มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ความเห็นสรุปได้ว่า สังคมควรสร้างค่านิยมที่ถูกต้องว่าการระรานทางไซเบอร์เป็นสิ่งไม่ดี เพื่อให้

คนในสังคมรับรู้และสร้างความเชื่อในระดับบุคคล โรงเรียน และสังคมอย่างเป็นระบบ แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายจำนวนมาก แต่ยังต้องการกฎหมายเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องรอให้ความเสียหายเกิดขึ้นก่อน

๓.๓.๙ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงเป็นหนังสือสรุปได้ว่า ผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้ให้สัมภาษณ์ในรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เพื่อทำความเข้าใจกับสังคมถึงวัฒนธรรมความเป็นคนอีสานและที่มาของอคติทางวัฒนธรรมที่มีต่อคนอีสาน ทั้งนี้ บทสัมภาษณ์ดังกล่าวได้สรุปเป็นบทความนำเสนอผ่านเว็บไซต์สำนักข่าว The Active เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

นอกจากนี้ นายอภิรักษ์ ธรรมเสนา นักวิชาการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ได้เขียนบทความ “กลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ใช่คนอื่น” ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและมาตรการลดอคติทางวัฒนธรรมผ่านเว็บไซต์สำนักข่าว The Active เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

สำหรับการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องนี้ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้พัฒนาแผนงานวิจัยภูมิทัศน์อคติในไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำความรู้ไปพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เป็นประโยชน์ในการวางแผน การกำหนดแนวทาง และมาตรการคุ้มครองสิทธิและลดการเหยียดหยามทางชาติพันธุ์

ทั้งนี้ การผลักดันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์จะเป็นกระบวนการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมแห่งความหลากหลายอย่างเท่าทันอคติทางวัฒนธรรม ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. รัฐธรรมนูญ พันธกรณีระหว่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๔.๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๕. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงและความเห็นจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว กรณีตามคำร้องมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากกรณีการสนทนากันในลักษณะดูถูกและเหยียดหยามบุคคลอื่นโดยเฉพาะคนอีสานผ่านสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse Application) เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ หรือไม่

/พิจารณาแล้ว...

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ คุณค่าในฐานะที่เกิดเป็นมนุษย์ บุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลด้วยกันโดยทำให้ผู้ที่ถูกปฏิบัติมีคุณค่าที่ต่ำกว่าความเป็นมนุษย์ไม่ได้ นอกจากนี้ชื่อเสียงและเกียรติยศของบุคคล ต่างก็เป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๓๒ รวมทั้งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองซึ่งเป็นหนังสือสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๙ วรรคท้าย และข้อ ๒๐ ให้การรับรองไว้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิดังกล่าวนี้จึงเป็นสิทธิมนุษยชนตามความหมายในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และย่อมก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐและบุคคลทั่วไปที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ได้รับ การรับรองและคุ้มครองไว้ รวมถึงมีหน้าที่ที่จะต้องไม่รบกวนต่อสิทธิที่ได้รับการรับรองนั้นด้วยการกระทำหรือการละเลยการกระทำที่มีผลทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลด้อยค่าลง หรือทำให้สิทธิของบุคคลไม่ได้รับการคุ้มครอง จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย

ทั้งนี้ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการใดก็ได้ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ และบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยรัฐมีหน้าที่ต้องบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วย

เมื่อการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ช่วงกลางคืนของวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องได้ตั้งกลุ่มในสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse Application) และมีการพูดคุยในกลุ่มโดยใช้คำพูดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดหยามบุคคลในหลากหลายประเด็น โดยเฉพาะการเหยียดหยามคนอีสาน นอกจากนี้ ยังมีบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น นักร้อง นักแสดง ถูกกล่าวถึงและวิพากษ์วิจารณ์ด้วยการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องจึงเป็นการทำให้คุณค่าในฐานะที่เกิดเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่นด้อยค่า ทั้งยังมีผลกระทบต่อสิทธิในชื่อเสียงและเกียรติยศของบุคคล อันถือเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพที่เกินขอบเขตและละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ในชั้นนี้จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากกรณีการสนทนากันผ่านสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse Application) เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

จากการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่ถูกละเมิด โดยปรากฏข้อเท็จจริง

ในเรื่องนี้...

ในเรื่องนี้ว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับคำร้องทุกข์จากกรณีที่เกิดขึ้นและดำเนินการตรวจสอบตามหน้าที่และอำนาจ แต่เนื่องจากการตรวจสอบมีข้อจำกัดทางเทคโนโลยี ในขณะที่จัดทำรายงานฉบับนี้จึงยังไม่อาจดำเนินคดีกับผู้ใดได้ นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กสทช. ต่างก็ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน เพื่อตรวจสอบและหาแนวทางในการป้องกันมิให้เกิดกรณีเช่นนี้อีก จึงเห็นว่า หน่วยงานได้ทำหน้าที่เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ถูกละเมิดตามสมควรแก่กรณีแล้ว

อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาของภัยจากสื่อออนไลน์ในปัจจุบันมีความสำคัญและน่ากังวลเป็นอย่างมาก ทั้งการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) และประทุษวาจา (Hate Speech) เพื่อทำให้ผู้อื่นเสียหาย รู้สึกอับอาย และได้รับผลกระทบทางจิตใจ อันอาจนำไปสู่การกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีอื่น ๆ ได้อีก โดยที่การกระทำในลักษณะนี้มีแนวโน้มที่สูงขึ้น ประกอบกับเมื่อพิจารณามาตรการป้องกันหรือแก้ไข ทั้งในรูปแบบของข้อกฎหมาย หรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ พบว่ายังมีข้อจำกัดและอาจไม่ทันต่อภาวะคุกคามของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงควรพิจารณาผลักดันให้มีกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แล้ว เพื่อให้ครอบคลุมการคุ้มครองเด็กจากภัยในสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องอาชญากรรมทางเพศหรือการล่อลวงเด็กเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศด้วย นอกจากนี้ ยังมีผลการศึกษาทางวิชาการหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยยังอุดมไปด้วยอคติต่อบุคคลที่มีความแตกต่าง โดยเฉพาะทางเชื้อชาติ เพศ และศาสนา ซึ่งหากไม่ได้รับการขจัดอคติดังกล่าว อาจนำไปสู่การกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๖. มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๖.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหารือร่วมกับสำนักงาน กสทช. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการกำหนดมาตรการควบคุมและตรวจสอบการกระทำที่ไม่เหมาะสมทางออนไลน์ ตลอดจนการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะบนแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น การรายงานการกระทำที่ไม่เหมาะสม การสร้างค่านิยมที่ดีในการใช้งาน การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อควบคุมการใช้งาน การบังคับให้ผู้ใช้งานยืนยันตัวตนก่อนเข้าใช้งาน การติดตามผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดี เป็นต้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดกรณีเช่นนี้อีก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๖.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๖.๒.๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณากำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิมนุษยชน รวมถึงกำหนดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์

๖.๒.๒ ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงวัฒนธรรม และกรมกิจการเด็กและเยาวชน บูรณาการร่วมกันเพื่อสร้างความรู้เท่าทันและความตระหนักในการใช้สื่อดิจิทัลและข้อมูลข่าวสาร โดยกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการสร้างความตระหนักรู้และค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ที่เคารพในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียงของผู้อื่น รวมถึงการรู้เท่าทันภัยจากสื่อออนไลน์ 11๐7 80.4 กษ. 1 เพื่อทบทวนแนวทางเดิม

๖.๒.๓ ให้กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ร่วมสร้างการตระหนักรู้ในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน สร้างความรับรู้เรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสังคมวงกว้าง เพื่อช่วยปลูกฝังให้เกิดความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางความคิดและความหลากหลายในสังคม

๖.๒.๔ ให้กรมกิจการเด็กและเยาวชนร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาดำเนินการศึกษาและผลักดันให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ให้มีเนื้อหาครอบคลุมการคุ้มครองเด็กจากภัยในสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศ

๗. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงมีมติว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากกรณีการสนทนากันในลักษณะดูถูกและเหยียดหยามบุคคลอื่นโดยเฉพาะคนอีสานผ่านสื่อสังคมออนไลน์คลับเฮาส์ (Clubhouse Application) เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามข้อ ๖ ของรายงานนี้ ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงาน กสทช. กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงวัฒนธรรม กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยา ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงานหรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้